

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« 04 » _____ 20 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія»

для студентів

спеціальності: 111 Математика

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 111.00.01 Математика

спеціалізації

Київ – 2020

Розробники:

Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Васильєв Олексій Олександрович, старший викладач кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладач:

Васильєв Олексій Олександрович, старший викладач кафедри психології особистості та соціальних практик.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 20.01. 2020 р. № 1

Завідувач кафедри (О.П. Сергєєнкова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 111.00.01 Математика)

_____. 2020 р.

Керівник освітньої програми (М.М. Астаф'єва)
(підпис)

Робочу програму перевірено

03.02. 2020 р.

Заступник директора (Р.О. Павлюк)
(підпис)

Пролонговано:

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__»__20__р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__»__20__р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергєєнкова О.П.), «__»__20__р., протокол № __
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	основна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5/150	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	5	
Обсяг кредитів	5	
Обсяг годин, в тому числі:	150	
Аудиторні	70	
Модульний контроль	10	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкрити загальні закономірності функціонування та проявів психіки людини, закономірності її психічного розвитку в онтогенезі, типові психологічні особливості представників всіх вікових періодів; сприяти на цій основі формуванню психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до професійної діяльності.

Завдання курсу:

- аналіз предмету вивчення психології як науки, історії її становлення, сучасної системи психологічних знань, а також закономірностей психічного розвитку та становлення особистості;
- вивчення понять психіки, свідомості, їх функцій і структур, а також психологічної сутності понять особистості та діяльності;
- розкриття типових психічних процесів і станів, їх змісту та функціонування; визначення специфіки психічних властивостей людини;
- вивчення детермінант і показників психічного розвитку індивіда;
- розкриття типових психологічних особливостей представників всіх періодів онтогенезу людини;
- визначення детермінант, виявів та способів конструктивного подолання криз психічного розвитку особистості.

3. Результати навчання за дисципліною

Унаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Психологія» у студентів формуються такі **навчальні компетентності**:

- Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування нових ідей (креативність).
- здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, здатність працювати в команді.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

- володіння знаннями щодо формування психічних процесів: сприймання, пам'яті, мислення, уяви, почуттів особистості; закономірностей особистісного розвитку людини на різних вікових етапах;
- здатність до мотивованої самооцінки та налаштованість на постійне самовдосконалення комунікативних компетентностей.

Програмними **результатами** вивчення психології є:

- знання та розуміння психолого-педагогічних основ навчального процесу у школі та специфіки їхнього використання у процесі професійної діяльності;
- володіння педагогічною технікою, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення, культурою педагогічного спілкування.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 4.1

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Загальні питання психології							
Тема 1. Психологія як наука.	10	2	4				4
Тема 2. Методи психології	12	2	6				4
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	10				8
Змістовий модуль 2. Психічні процеси, як прояви психічної активності							
Тема 1. Пізнавальні психічні процеси.	12	2	6				4
Тема 2. Емоційно-вольові процеси	10	2	4				4
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	10				8
Змістовий модуль 3. Психічні стани та властивості, як прояви особистості							
Тема 1. Психічні стани	10	2	2				6
Тема 2. Особистість та її особистісні властивості	12	2	8				2
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	10				8
Змістовий модуль 4. Психологія розвитку							
Тема 1. Психічний розвиток в дитячому і підлітковому віці.	12	2	6				4
Тема 2. Психічний розвиток зрілої особистості.	10	2	4				4
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	10				8
Змістовий модуль 5. Психологія освіти							
Тема 1. Психологія навчання і виховання	12	2	6				4
Тема 2. Психологія педагогічної діяльності	10	2	4				4
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	10				8
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	150	20	50				40

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології

Лекція 1. Психологія як наука.

Психологія як наука, її предмет і завдання. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку та її функції. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості.

Основні поняття теми: Психологія, загальна психологія, вікова психологія, психіка, еволюція психіки, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості.

Семінар 1. Психологія як наука. Структура наукової психології

Семінар 2. Структура психіки і психічні явища .

Лекція 2. Методи психології

Поняття про психологічне дослідження, його функції в навчально-виховному процесі школи. Принципи здійснення психологічного дослідження. Етапи дослідження психіки людини та їх зміст. Класифікація методів психології: основні та допоміжні. Переваги та недоліки методів психологічного дослідження.

Основні поняття теми: спостереження, експеримент, тестування, опитування, проєктивні методики, математичні методи обробки даних, методи активного психологічного впливу.

Семінар 3. Психологічне дослідження: суть, принципи, етапи.

Семінар 4. Дослідницькі методи психології: .

Семінар 5. Методи активного психологічного впливу в практичній психології.

Змістовий модуль 2. Психічні процеси, як прояви психічної активності

Лекція 3. Пізнавальні психічні процеси.

Сенсорно-перцептивна сфера особистості. Поняття про чуттєвий рівень

пізнання людиною дійсності. Відчуття як базовий пізнавальний процес. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Класифікація видів відчуттів і їх характеристика. Основні сенсорні властивості людини. Поняття про сприймання. Відмінність сприймання від відчуттів. Класифікація та види сприймання. Сприймання простору, руху й часу. Поняття про ілюзії сприймання. Спостереження та спостережливість.

Раціональне пізнання світу, його відмінність від чуттєвого способу отримання інформації. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності: мислення, уява, увага, мовлення.

Функції, види та індивідуальні характеристики уяви. Процес створення образів уявою.

Мислення як пізнавальний процес, його специфіка та функції. Опосередкований та узагальнений характер мислительної діяльності людини. Поняття про види, форми та операції мислення. Види мислення. Поняття про інтелект.

Поняття про пам'ять Функції пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення та забування. Мнемічні якості пам'яті.

Основні поняття теми: Відчуття, аналізатор, адаптація; сприймання, ілюзії сприймання, операція мислення, форма мислення, вид мислення, порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація, систематизація, Пам'ять, запам'ятовування, збереження, відтворення, забування;

Семінар 6. Відчуття та сприймання як початкові ланки пізнавального процесу.

Семінар 7. Пам'ять і мнемічні властивості особистості

Семінар 8. Мислення і уява як способи переробки інформації..

Лекція 4. Емоційно-вольові процеси.

Поняття про афективну сферу психіки, її функції для особистості. Позитивні та негативні наслідки дії афективного простору особистості. Взаємозв'язок афективної сфери з іншими проявами психіки людини. Емоції та почуття, їх диференціація. Фізіологічні основи переживання емоцій та почуттів, їх вісцеральні та експресивні прояви. Види емоцій та почуттів: альтернативні класифікації. Характеристика типових емоційних станів людини.

Поняття про волю. Стимулююча та гальмівна функції волі. Мимовільні та довільні дії. Вольові якості особистості.

Поняття про увагу як стан свідомості, її критерії та функції. Види уваги їх характеристика. Основні властивості уваги. Неуважність та її причини.

Основні поняття теми: емоція, почуття, афект, стрес, настрій, фрустрація; воля, вольові якості, увага, вибірковість, обсяг, розподіл, концентрація, стійкість, переключення

Семінар 9. Емоції та почуття.

Семінар 10. Вольова сфера особистості та розвиток уважності

Змістовий модуль 3.

Психічні стани та властивості, як прояви особистості

Лекція 5. Психічні стани

Особливості взаємодії людини з навколишнім середовищем. Поняття гомеостазу та адаптації. Рівні адаптації: фізіологічний, психічний, соціальний. Загальне уявлення про функціональний стан організму. Адаптаційний бар'єр. Поняття стресу та його особливості. Концепції стресу. Класична теорія стресу Г. Сельє. Поняття фізіологічного й психологічного стресу, їх вплив на особистість.

Основні поняття теми: гомеостаз, адаптація, стрес, дистрес, психічний стан, психофізіологічний стан, адаптаційний бар'єр, тривога, резистентність, виснаження.

Семінар 11. Психічні стани і їх вплив на формування особистості.

Лекція 6. Особистість та її особистісні властивості.

Диференціація та співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Альтернативні підходи до тлумачення поняття особистості у психології. Психологічна структура особистості. Аналіз факторів формування особистості в онтогенезі. Особистість як суб'єкт та об'єкт соціальної взаємодії. Поняття про соціальні ролі особистості, характеристика їх ознак та видів. Поняття про активність та діяльність. Структура та види діяльності.

Індивідуально-типологічні властивості особистості. Поняття про темперамент, характер, здібності. Критерії темпераменту. Історія розвитку вчення про темперамент. Тип вищої нервової діяльності й темперамент. Основні властивості нервових процесів. Співвідношення типів нервової системи і типів темпераменту. Психологічна характеристика типів темпераменту.

Поняття про характер, риси характеру. Історія вивчення характеру людини. Фізіологічні основи характеру. Виразні ознаки характеру. Структура рис характеру: спрямованість особистості, розумові, вольові, емоційні риси характеру. Поняття про акцентуації характеру. Типи акцентуацій. Механізми формування характеру людини в онтогенезі.

Здібності: суть, види, ступінь прояву. Проблема діагностики здібностей та їх розвиток.

Мотиваційна сфера особистості. Поняття про потреби і мотиви. Боротьба мотивів. Спрямованість особистості.

Основні поняття теми: Індивід(індивідуум), особистість, індивідуальність, соціальна роль; активність, діяльність, гра, навчання, праця, Темперамент, сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік; характер, спрямованість, акцентуації характеру., задатки, здібності, обдарованість, талант, геніальність, мотив, спрямованість.

Семінар 12. Здібності.

Семінар 13. Мотиваційна сфера особистості.

Семінар 14. Темперамент.

Семінар 15. Характер.

Змістовий модуль 4. Психологія розвитку

Лекція 7. Психічний розвиток в дитячому і підлітковому віці.

Поняття про психічний розвиток людини та його особливості. Характеристика показників психічного розвитку. Вікові й індивідуальні особливості психічного розвитку, їх співвідношення.

Ранній вік як етап онтогенезу людини. Фізичні надбання дитини раннього віку та їх вплив на розвиток психіки. Соціальна ситуація розвитку переддошкільника. Формування психічних новоутворень пізнавальної та особистісної сфер в ранньому віковому періоді.

Дошкільний період як етап онтогенезу людини, його внесок у психічний розвиток. Аналіз соціальної ситуації розвитку дитини 3-6 років життя. Зміст та механізми формування психічних новоутворень дошкільняти.

Тривалість та функціональне призначення для становлення особистості молодшого шкільного віку. Вплив фізичного розвитку молодшого школяра на його психіку. Соціальна ситуація розвитку учня початкової школи, детермінанти формування внутрішньої позиції школяра. Психолого-педагогічні умови адаптації першокласника до умов шкільного навчання. Початкова шкільна дезадаптація: ознаки, вияви та способи корекції. Характеристика учіння як провідної діяльності дитини молодшого шкільного віку. Структура учіння молодших школярів, динаміка навчальної мотивації. Психологічні причини неуспішності учнів початкової школи.

Специфіка підліткового віку в онтогенезі людини. Особливості фізичного та фізіологічного розвитку підлітка та їх вплив на розвиток психіки. Проблема «пубертатного стрибка»: ментальний та поведінковий аспекти. Підліткова шкільна дезадаптація: причини, вияви та способи корекції. Специфіка провідної діяльності підліткового віку

Юність як етап онтогенезу, її загальне функціональне призначення. Загальні соціальні та психологічні особливості юнацького віку. Особливості

спілкування юнаків з ровесниками, становлення дружби та кохання. Учбово-професійна діяльність як провідна для юнацького віку. Становлення особистості юнаків і дівчат. Формування самовизначення як центрального психічного новоутворення віку. Криза 17-ти років, її детермінація вияви та шляхи подолання.

Основні поняття теми: Психічний розвиток, психічні суперечності, фактори та умови психічного розвитку; період, провідна діяльність, соціальна ситуація розвитку, психічні новоутворення, вікові кризи.

Ранній вік, дитяча емансипація, предметно-маніпулятивна діяльність, наслідування, криза 3-х років

Дошкільний вік, гра, довільність поведінки, супідрядність мотивів, формування адекватної самооцінки, внутрішні етичні інстанції, шкільна зрілість дошкільнят, психологічна готовність дитини до школи.

Молодший шкільний вік, статус школяра, внутрішня позиція школяра,

. Підлітковий вік, пубертат, статеве дозрівання, пубертатний період, „пубертатний стрибок”, підліткова шкільна дезадаптація, інтимно-особистісне спілкування, почуття дорослості, потреба в самоствердженні.

Юність, проблема сенсу життя, навчально-професійна діяльність, індивідуальний стиль інтелектуальної діяльності,

Семінар 16. Психологічні особливості немовлячого та раннього та дошкільного віку

Семінар 17. Психологічні особливості ранньошкільного та підліткового віку

Семінар 18. Психологічні особливості представників юнацького періоду

Лекція 8. Психічний розвиток зрілої особистості.

Особливості фізичної сфери людини раннього дорослого віку та їх вплив на психіку. Поняття про пік фізичних та розумових можливостей дорослої людини, досягнення професійного акме. Типові психічні настанови та завдання представників раннього дорослого віку. Досягнення особистісної ідентичності, вияви психічної індивідуальності. Механізми самореалізації представників раннього дорослого віку – сімейний та професійний напрямки. Фази психічного розвитку в ранній дорослості.

Загальна характеристика середньої дорослості як етапу онтогенезу людини. Психосоціальний розвиток в середній дорослості. Криза «середины життя», її детермінація, вияви та шляхи подолання. Специфіка сімейних взаємин в середньому дорослому віці, детермінанти та динаміка ефекту «спустілого гнізда».

Старість як етап онтогенезу людини, її періодизація. Старіння як психофізіологічне явище. Робота інтелекту в похилому віці, досягнення піку

життєвої мудрості. Типові психологічні особливості людей похилого віку – іпохондрія, почуття вразливості та соціальної ізолюваності, зосередженість на минулому. Проблема збереження особистісної ідентичності в пізньому дорослому віці. Проблема суспільного та індивідуального ставлення до помирання та смерті. Евтаназія як соціально-психологічний феномен. Діяльність хосписів.

Основні поняття теми:

Рання дорослість, психологічна зрілість особистості, нормативні та ненормативні життєві події, життєва експансія, позитивна життєва установка, самореалізація, психічна адаптивність, ідентичність, генеративність, професійний цикл, професійна адаптація, акме, професійне наставництво, шлюбна адаптація, батьківство, криза корекції життєвих планів.

Середня дорослість, криза середини життя, перегляд та аналіз життєвих досягнень, життєва мудрість, самозаглибленість, явище професійного вигорання.

Пізня дорослість, ранньостаречий, старечий і пізньостаречий вік, довгожителство, старіння, пенсійна зрілість, стареча самотність, страх смерті.

Семінар 19. Психологія ранньої та середньої дорослості..

Семінар 20. Психологія пізньої дорослості та похилого віку

**Змістовий модуль 5.
Психологія освіти**

Лекція 9. Психологія навчання і виховання.

Взаємозв'язок розвитку і навчання. Проблема співвідношення розвитку і навчання у зарубіжній та вітчизняній психології.

Поняття та основні характеристики навчальної діяльності. Предметний зміст навчальної діяльності: предмет, способи, засоби, продукт і результат. Зовнішня структура навчальної діяльності. Навчальна мотивація. Специфіка засвоєння навчальної інформації.

Поняття та основні характеристики навчальної діяльності. Предметний зміст навчальної діяльності: предмет, способи, засоби, продукт і результат. Зовнішня структура навчальної діяльності. Навчальна мотивація. Специфіка засвоєння навчальної інформації.

Поняття про виховання. Взаємозв'язок розвитку і виховання. Значення психологічних знань для побудови теорії виховання. Механізми формування особистості: соціальні, педагогічні, психологічні, фізіологічні. Проблема управління вихованням. Основні чинники формування особистості учня. Ефективність виховної роботи.

Основні поняття теми: Розвиток, навчання, навчальна діяльність, розвиваюче навчання, рівень актуального розвитку, зона найближчого розвитку, теорія поетапного формування розумових дій, навчальна діяльність,

способи дій, внутрішні, зовнішні, вербальні дії, невербальні дії, формалізовані дії, неформалізовані дії, предметні дії, репродуктивні, продуктивні дії, операції, наукові поняття, суб'єкт навчальної діяльності, навчальний матеріал, навчальні задачі, навчальна ситуація, навчальна мотивація, засвоєння, саморозвиток, контроль, самоконтроль, оцінка, самооцінка.

Виховання, психологія виховання, психологічні механізми формування особистості, саморегуляція мотивації, психодинамічний механізм, міжособистісний груповий механізм, психічне зараження, наслідування, механізм ідентифікації.

Семінар 21. Навчання та його ефективність

Семінар 22. Характеристика навчальної діяльності..

Семінар 23. Психологія виховання і перевиховання

Лекція 10. Психологія педагогічної діяльності.

Педагогічна діяльність, її особливості. Структура педагогічної діяльності: мотивація, педагогічні цілі та задачі, предмет, педагогічні засоби і способи, продукт і результат. Функції педагогічної діяльності: цілеутворюючі та організаційно-структурні. Суперечності педагогічної діяльності. Рівні продуктивності педагогічної діяльності. Стили педагогічної діяльності.

Основні поняття теми: Педагогічна діяльність, мотивація, педагогічні цілі та задачі, предмет педагогічної діяльності, педагогічна засоби і способи, продукт і результат педагогічної діяльності, цілеутворюючі та організаційно-структурні функції, стиль педагогічної діяльності.

Семінар 24. Психологія педагогічної діяльності..

Семінар 25. Психологія особистості вчителя

6. Контроль навчальних досягнень

Таблиця 6.1

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Відвідування практичних занять	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Робота на семінарському занятті	10	5	50	5	50	5	50	5	50	5	50
Робота на практичному занятті	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом		15	92	15	92	15	92	15	92	15	92
Максимальна кількість балів: за всіма видами робіт – 460											
Розрахунок коефіцієнта (екзамен): $460 : 60 = 7,67$											

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1.

Загальні питання психології

Тема 1. Психологія як наука. (4 год.)

Схематично зобразити систему психологічних знань у вигляді дерева, де корені – джерела психологічних знань, стовбур – базова галузь психології, гілки – теоретичні та практичні галузі – 5 балів.

Тема 2. Методи психології (4 год.)

Надати порівняльну характеристику психологічним методам, заповнивши таблицю за таким змістом:

Назва методу	Сутність методу	Умови застосування	Переваги методу	Недоліки методу
--------------	-----------------	--------------------	-----------------	-----------------

– 5 балів

Змістовий модуль 2.

Психічні процеси, як прояви психічної активності

Тема 1. Пізнавальні психічні процеси. (4 год.).

Скласти структурно-логічну схему та відповідний термінологічний словник понять до теми мова і мовлення. – 5 балів

Тема 2. Емоційно-вольові процеси (4 год.)

Створити презентацію з описом і ілюстраціями 5-6 емоційних станів людини – 5 балів.

Змістовий модуль 3.

Психічні стани та властивості, як прояви особистості

Тема 1. Психічні стани. (6 год.)

Ознайомившись із спеціальною літературою, розробити таблицю для аналізу і пояснення психічних станів, самостійно підібравши критерії порівняння та психічні стани для аналізу – 5 балів

Тема 2. Особистість та її особистісні властивості (2 год.).

Створити графічну схему «Відповідність між рисами характеру та типами темпераменту». – 5 балів

Змістовий модуль 4.

Психологія розвитку

Тема 1. Психічний розвиток в дитячому і підлітковому віці. (4 год.)

Заповнити таблицю «Психологічна характеристика _____ віку» (вік обрати самостійно)– 5 балів.

Назва періоду, його вікові межі	Соціальна ситуація розвитку	Провідна діяльність	Психічні новоутворення	Вікова криза

Тема 2. Психічний розвиток зрілої особистості. (4 год.).

На прикладі (покажіть історію професійного зростання відомих в світі або в Україні людей, що стали успішними в своїй діяльності в ранньому, середньому або пізньому дорослому віці.

Орієнтовний зразок представлення роботи

Прізвище, ім'я людини	Вік	Назва вікового періоду	Сфера досягнень і конкретно (що було зроблено)	Які події /обставини передували чи стали знаковими для людини

– 5 балів

Змістовий модуль 5.**Психологія освіти**

Тема 1. Психологія навчання і виховання. (4 год.)

Підібрати 5-7 прислів'їв чи крилатих висловів, в яких розкривається значення освіти (навчання і виховання) для людини і ставлення людей до освіти та розтлумачити зміст і правильність (чи парадоксальність) цих висловів – 5 балів.

Тема 2. Психологія педагогічної діяльності (4 год.).

Заповнити таблицю можливих конфліктів між учасниками освітнього процесу (вчителем та іншими), виділивши змістовні та психологічні компоненти – 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

- 1) своєчасність виконання роботи – 1 бал;
- 2) правильність виконання роботи (повна – 2 бали, часткова – 1 бал);
- 3) обсяг виконаного завдання (достатній – 2 бали, обмежений – 1 бал).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються у письмовій комбінованій формі.

Таблиця 6.3.1**Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт**

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Перший (визначення якості володіння базовими поняттями)	запитання, що передбачає стислу відповідь	15
Другий (виявлення здатності до аналізу, синтезу, конкретизації й узагальнення змісту навчальної дисципліни)	запитання, що передбачає розгорнуту відповідь	4
Третій (встановлення спроможності до застосування знань на практиці)	практичне завдання	6

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.
Семестровий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену.

Таблиця 6.4.1

Критерії оцінювання відповіді студента на екзамені

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Повнота та правильність відповіді на перше теоретичне питання білету	15
Повнота та правильність відповіді на друге теоретичне питання білету	15
Правильність та аргументованість розв'язування психологічної задачі	10
Разом	40 балів

6.5.Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Предмет психології як науки. Сучасна система психологічних знань.
2. Загальна, вікова та педагогічна психологія як галузі психологічних знань.
3. Поняття про метод. Аналіз методів загальної та вікової психології.
4. Поняття про психіку. Функції психіки.
5. Свідомість як вища форма відображення, її функції та структура. Самосвідомість, її функції та складові компоненти
6. Сутність понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», їх ознаки.
7. Структура особистості та характеристика її компонентів. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування особистості.
8. Поняття про відчуття та їх фізіологічні основи.
9. Характеристика видів відчуттів. Основні сенсорні властивості людини.
10. Сприймання як пізнавальний процес, його фізіологічні основи.
11. Види сприймання, перцептивні властивості людини.
12. Поняття про пам'ять, її призначення. Характеристика видів пам'яті.
15. Процеси пам'яті та їх характеристика.
16. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення.
17. Основні форми та види мислення людини.
18. Сутність мови та мовлення як психологічних категорій. Функції та види мовлення.
19. Поняття про уяву, її функції та види.
20. Механізми створення нових образів уявою людини.
21. Увага як стан свідомості, її призначення, види та властивості.
22. Сутність емоцій та почуттів, їх функції та вияви. Характеристика видів емоцій та почуттів.
23. Психічні стани: сутність, види, форми прояву.
24. Поняття про волю як психологічну категорію, її функції. Характеристика

вольових якостей людини.

25. Поняття про психічні стани. Їх види та характеристика.
26. Темперамент, його критерії. Огляд історії розвитку вчень про темперамент. Властивості нервових процесів та темперамент.
27. Психологічна характеристика типів темпераменту.
28. Поняття про характер, його структура.
29. Фактори та вікова динаміка формування характеру.
30. Поняття про здібності та задатки. Теорії детермінації здібностей.
31. Види здібностей, рівні їх вияву.
32. Поняття про діяльність, її функції. Структура та види діяльності.
33. Поняття про психічний розвиток, його особливості. Фактори та умови психічного розвитку людини.
34. Поняття про психологічний вік. Вікова періодизація психічного розвитку.
35. Стадії пренатального розвитку дитини, їх значення для формування психіки дитини.
36. Психологічні особливості новонародженого.
37. Психічний розвиток немовляти.
38. Формування особистості дитини раннього віку. Криза 3-х років: причини, симптоматика, шляхи подолання.
39. Розвиток пізнавальної сфери перед дошкільника та його особистості.
40. Розвиток особистості та пізнавальної сфери дитини дошкільного віку. Криза 6 (7) років. Шкільна зрілість дошкільняти: складові компоненти і діагностика.
41. Формування особистості учня початкової школи. Розвиток пізнавальної сфери в молодшому шкільному віці.
42. Початкова шкільна дезадаптація: причини, вияви та способи профілактики й корекції.
43. Вплив фізичного розвитку підлітка на його психічну сферу; проблема «пубертатного стрибка». Формування особистості підлітка. Криза 13-ти років.
44. Розвиток пізнавальної сфери в підлітковому віці. Особливості спілкування підлітків з дорослими та однолітками
45. Особливості розумового розвитку формування юнака. Криза 17-ти років, її причини, симптоматика та конструктивне подолання.
46. Фізичні та когнітивні зміни особистості в ранньому дорослому віці. Особистісне становлення в ранньому дорослому віці: професійне становлення та побудова родинних взаємин.
47. Фізичні та когнітивні зміни особистості в середній дорослості: Розгортання професійного циклу та особистісні зміни
48. Особливості роботи інтелекту та функціонування особистості в пізньому дорослому віці. Професійні та сімейні зміни в пізній дорослості.
49. Поняття про наuczіння, учіння, навчальну діяльність та навчання, їх співвідношення.
50. Психологічні особливості засвоєння і розуміння учнями знань і понять.

51. Психологічні засади формування вмінь і навичок.
52. Поняття про навчальну діяльність, її психологічні особливості. Чинники, які впливають на ефективність навчання. Структура навчальної діяльності.
53. Невстигаючі діти, їх особливості. Психологічні причини невстигання.
54. Психологічні особливості учнів, схильних до високої успішності в навчанні. Діагностика. Особливості роботи з обдарованими учнями.
55. Поняття про виховання та перевиховання. Психологічні механізми формування особистості. Важковиховуваність, її причини.
56. Педагогічна діяльність, її особливості та функції. Структура та стилі педагогічної діяльності. Поняття про індивідуальний стиль діяльності
57. Педагогічні здібності вчителя: їх діагностика та розвиток.
58. Сучасний педагог. Вимоги до його особистісних та професійних якостей.
59. Педагогічне спілкування: функції та види. Поняття про педагогічний такт.
60. Проблема адаптації молодого педагога та способи її вирішення

6.6. Шкала відповідності оцінок (критерії оцінювання)

Таблиця 6.6.1

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Психологія»

для студентів спеціальності 111 Математика

Разом: 150 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 50 год., модульний контроль – 10 год., самостійна робота – 40 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5
Назва модуля	Загальні питання психології	Психічні процеси, як прояви психічної активності	Психічні стани та властивості, як прояви особистості	Психологія розвитку	Психологія освіти
Кількість балів за модуль	92	92	92	92	92
Теми лекцій	1. Психологія як наука. (1 бал). 2. Методи психології (1 бал)	3. Пізнавальні психічні процеси. (1 бал). 4. Емоційно-вольові процеси. (1 бал).	5. Психічні стани. (1 бал). 6. Особистість та її особистісні властивості. (1 бал).	7. Психічний розвиток в дитячому і підлітковому віці.(1 бал). 8. Психічний розвиток зрілої особистості. (1 бал).	9. Психологія навчання і виховання.(1 бал). 10. Психологія педагогічної діяльності. (1 бал).
Кількість балів	2	2	2	2	2
Теми семінарів	1. Психологія як наука. Структура наукової психології (11 балів). 2. Структура психіки і психічні явища (11 балів) 3.Психологічне дослідження: суть, принципи, етапи. (11 балів) 4. Дослідницькі методи психології (11 балів). 5. Методи активного психологічного впливу в	6. Відчуття та сприймання як початкові ланки пізнавального процесу. (11 балів). 7. Пам'ять і мнемічні властивості особистості (11 балів). 8. Мислення і уява як способи переробки інформації (11 балів). 9. Емоції та почуття (11 балів).	11. Психічні стани і їх вплив на формування особистості. (11 балів). 12. Здібності. (11 балів). 13. Мотиваційна сфера особистості. (11 балів). 14. Темперамент. (11 балів). 15. Характер. (11 балів).	16. Психологічні особливості немовлячого та раннього та дошкільного віку (11 балів). 17. Психологічні особливості ранньошкільного та підліткового віку. (11 балів) 18. Психологічні особливості представників юнацького періоду,	21. Навчання та його ефективність. (11 балів). 22. Характеристика навчальної діяльності (11 балів). 23. Психологія виховання і перевиховання (11 балів). 24. Психологія педагогічної діяльності (11 балів).

	практичній психології. (11 балів).	10. Вольова сфера особистості та розвиток уважності (11 балів).		(11 балів) 19. Психологія ранньої та середньої дорослості. (11 балів) 20. Психологія пізньої дорослості та похилого віку. (11 балів)	25. Психологія особистості вчителя (11 балів).
Кількість балів	55	55	55	55	55
Теми практичних робіт	–		–	-	
Кількість балів	–		–		
Самостійна робота	Тема 1. Створити схему «Система психологічних знань» (5 балів) Тема 2. Скласти порівняльну таблицю «Методи психології» (5 балів)	Тема 1. Скласти структурно-логічну схему і термінологічний словник по темі «Мова і мовлення». (5 балів) Тема 2 Створити презентацію «Базові емоції людини» (5 балів)	Тема 1. Створити порівняльну таблицю по темі «Психічні стани». (5 балів) Тема 2 Створити графічну схему «Риси характеру і типи темпераменту» (5 балів)	Тема 1. Заповнити таблицю «Психічний розвиток дитини епохи дитинства» (на вибір)– (5 балів.) Тема 2. Аналіз прикладів професійного зростання відомих в світі або в Україні людей (5 балів)	Тема 1. Аналіз ставлення суспільства до освіти на основі народної творчості (5 балів). Тема 2. Заповнення таблиці «Конфлікти в освітньому процесі» (5 балів)
Кількість балів	10	10	10	10	10
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 460 Коефіцієнт для переведення у 60-бальну шкалу – 7,67				
Підсумковий контроль	Екзамен - 40 балів				

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2001 – 416 с.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посіб.- К.: Либідь, 2005.- 400 с..
3. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) / В. П. Кутішенко. – 2-ге вид. : Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 128 с.
4. Савчин М. В. Вікова психологія / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К. :Академвидав. – 2006. – 360 с.
5. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. – Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
6. Сергеєнкова О. П. Вікова психологія / О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук О. П. Коханова, О. В. Пасєка. – Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
7. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.О., Пасєка О.В. Педагогічна психологія. Навч посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
8. Скрипченко О. Загальна психологія : Навч. посіб./ О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. – К. : А.П.Н. – 2002. – 464 с.
9. Степанов О.М. Педагогічна психологія : Навч. посіб. – К. : Академвидав, 2011. – 416 с.